

ג א סמג עשין דרענן כג:

תורה אור השלם

- 1 אך בשרו עליו יקאב ונפשו עליו האבל: איוב יד כב
- 2 וקשב העפר על הארץ כשהיה הרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה: קהלת יב ו
- 3 יקאב שלום יגורו על משכבותם הלקי נבחו: ישעיהו יג ב
- 4 וקום אדם לרדפה ולבקש את נפשו והקחה נפש אדני צדוהו בצרות התיים את אלהיך ואת נפש איביך יקלענה בתוך קח הקלעי: שמואל א כה כט
- 5 אין שלום אמוי לך קרשעים ישעיהו מח כב
- 6 ותי בשרים לב מרפא ורקב עצמות קנאה: משלי יד ל
- 7 וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם ובהעלותי אתכם מקברותיכם עמי: יחזקאל לו יג
- 8 בועת אפיך תאכל לרעם עד שוקך אל האדמה כי מופנת לקחת בי נפש אתה ואל עפר תשוב: בראשית ג טו

מוסף תוספות

- א. בשלמא דרפן רחוי אורחא למיעבד לפי שעה כרו להתיר הטובה והמבוי [ואכל]. מוס' ה"א"ש סנהדרין מן ד"ה משפסם. ב. איהו דרפן, שהגולל נשען עליו, אבל מוס' ה"א"ש סנהדרין מן ד"ה מושפסם. ג. של שמואלו מוס' תמונת ד: ד"ה עד. ד. עד שהיה הצי לגוב. מוס' נכמת יט: ד"ה מדלגין. ה. ואפי' הכי. מוס' נכמת יט: ד"ה מדלגין. ו. עליו, כדאמרי' בפ' בהמה המקשה (חולין עב.) דרביעיית דם הבא מב' מותם טמא, ומפקתו ל"י מעל כל נפשות מת לא יבא. מוס' נכמת יט: ד"ה מדלגין. ז. דכל דברי המקביל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה, אי"כ טמא באהל. מוס' נכמת יט: ד"ה מדלגין.

רב נסים גאון

אלו ואלו נמסרין לדומה הללו יש להן מנוח והללו אין להן מנוח. בפרק כל שישאל יש להם חלק (נדרין דף ע"ד) גרסינן א"ר יוחנן אוחה מלאך שהוא ממונה על הרוחות דומה שמו, וכבר הוזכרו אותו בברכות.

סליק שואל אדם

עד שיסתם הגולל. ככל מקום מפרש רש"י דגולל הוא כסוי ארונו של מת ודופק דף שנמוך מלידו ונקרא דופק על שם שהמת דופק שם כמו חמיכה גופה מיהו סימן אי דלדפקא אי דלטמא בפרק אלו מלאכות (ב"מ דף כג):

דופקת ואין נראה לר"מ מדלמור בצרכות פרק מי שמנו (דף יט: ושם) מדלגים היינו ע"ג ארונו לקראת מלכי אומות העולם ואי ארון היינו גולל ודופק היאך היו מדלגין עליו והלא גולל ודופק מנומאין צאהל כדלמור בחולין בפרק העור והרטוב (דף קט:): גולל ודופק מנומא בנגע וצאהל ואינו מנומא במשא ועוד דלמור בעירובין (דף טו:): כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו לא גולל לקבר ולא דופק לסוכה ולא לחי למצוי ואי כפי' הקונט' וכי דרך לעשות כסוי ארון מצעלי חיים ועוד בפרק צתמה המקשה (חולין ע"ג).

מרבין (ה) דופק מדמטא מדמכבי על פני השדה ולפי' הקונטרס הוא מונח בקרקע דהיינו ארון ולא על פני השדה ועוד דתנן במס' אהלות פ"ב (משנה ד') דופק דופקיס טהור ואי כפירוש הקונטרס וכי דרך להניח שני קרשים מימין המת ופירש ר"מ דגולל היינו אכן גדולה שעל ארונו של מת שקורין מצבה וגוללין אותה שם הקרובי לסימן ולשון גולל נופל צאנן כדכתיב (בראשית כט) וגללו את האצן וגולל אכן אליו תשוב (משלי יו) ודופק הם שתי אצני' שנותנין (ה) אחת לראשו ואחת לרגליו' לזיון ופעמים שעדיין האצן אינה מוכנת לשום שם שנותנין שם צתמה או שום דבר לסימן עד שימלאו אכן והיינו דתנן בעירובין (דף טו:):

דדבר שיש בו רוח חיים אין עושין כו' ובהיאך מדלגין היינו ע"ג ארונו של המת היה שם לא גולל ולא דופק ומחמת המת לא היינו מיטמאים כדמפרש התם שהיה צרוז ארונו (ו) חלל טפח ומרבי נמי שפיר גולל ודופק מעל פני השדה והא דקאמר דופק דופקיס פעמים שמניחים הגולל ע"ג אצן אצנים ועוד מניחין לראש הגולל אצן אחת ולסופו אצן אחרת ולא תקשה לר' יהושע דלמור בפרק קמא דכתובות (דף ד': ושם) מאימתי חל אצילות משפסם הגולל במקום שאין גולל מתי חל ד"ל ממי אהדרי אפיהו מנקבא כדלמור במו"ק (ד' כג) צהנהו דלא אולי צתמ שכתב מנו ממי אהדרי אפיהו ויש דוחין ראייה של ר"מ דמאי דמיימי ראייה מדלגין היינו אף על פי שהגולל מנומא צאהל מ"מ יכולין היינו ללג ולטמא עצמנו בגולל דהא תיאה' כל טומאה שאין הנזיר מגלח עליה עליו כהן מוזהר עליו וגולל ודופק אין הנזיר מגלח עליהו כדתנן במסכת מזיר פרק כ"ג (דף נ"ד) ואמר ר"מ דמשצתמא היאך דמסכת שמחות דהא הש"ס

עליו האצן כל זמן שיש לו בשר יש לו נפש כל חיות להצין: וישוּב העפר. גופו קרוי עפר ומשצב אל הארץ כשהיה מיד והרוח תשוב שאין בו רוח עוד: אשר נסנה. קרא יתירא הוא לידרש הוי זהיר שמשצבנה אליו כמה שנתנה לך נקיה צלי עון: כלי ינחנו לאוצר. להצניען אף זו תינתן תחת כסא הכבוד: לנזבס. ללצנן. אף זו לניהנס לצורפה שם: צבים האסורים. צמחך צלא אורה ושלום: כף הקלע. רחב הלצועה שנותן האצן למוכה לקלע עשויה כעין כף: צלורו החיים וגו'. את ה' אלהיך עמו צכסאו: וזממום. כמו צוממא דפרזלא (לעיל דף נ"א):. תבשות צבית הסוהר: אלו ואלו. רשעים וציונים: לדומה. מלאך הממונה על הרוחות: דהו עפרא. אפילו לדיקים נקבדים ונעשים אפר: (י) קפולא. מופרים: נחר צבו (י) רבי אחאי. שהיה נקבד שם: דלא ידענא ליה. ואליי חש לדכריו: מי שיש לו קנאה. ומחרות על מצרו: עצמסו מרקיעים. ועליו נאמר וישוּב אל העפר: ליקוס מר לגוויה (א). יבא אדוני לבי: צפסחי. צעלותי. עד שיעלנו הקדוש בצוך הוא מקבדמינו אין לנו רשות לעלות: והא כסיב ואל עפר פסוב. והאי ליכא למימר צרשעים לחודייהו דכל קללומי של אדה"ר כל דרומיו שוין צהן: אונא עמיא. צעל אוב שמשתמש צעממות. טמיא צלשון ארמי עצמות וכן פירש רב האי צפירשו של טהרות' צית שהו מלא טמיא מלא עצמות: (י) צנגיאל. כן קורין למכשפות של אוב צלשון ארמי: אס

כל יומא הוה דבר רב יהודה בי עשרה ויתבי בדוכתיה לאחר שבעה ימים איתחוי ליה בחילמיה דרב יהודה ואמר ליה (ב) תנור דעתך שהנחת את דעתי א"ר אבהו כ"ל שאומרים בפני המת יודע עד שיסתם הגולל פליגי בה רבי חייא ור"ש ברבי חד אמר עד שיסתם הגולל וחד אמר עד שיתעכל הבשר מאן דאמר עד שיתעכל הבשר דכתיב איך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל מאן דאמר עד שיסתם הגולל דכתיב וישוב העפר על הארץ כשהיה וגו' ת"ר (והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה תנה לו כמו שנתנה לך במהרה אף אתה במהרה משל למלך ב"ו שחלק בגדי מלכות לעבדיו פקחין שבהן קיפולום והניחום בקופסא טפשים שבהן הלכו ועשו בהן מלאכה לימים ביקש המלך את כליו פקחין שבהן החזירום לו כשהן מנוהצין טפשין שבהן החזירום לו כשהן מלוכלכין שמה המלך לקראת פקחין וכעם לקראת טפשין על פקחין אמר יתנו כלי לאוצר והם ילכו לבתיהם לשלום ועל טפשין אמר כלי יתנו לכובס והן יתחבשו בבית האסורים אף הקב"ה על גופן של צדיקים אומר יבא שלום יגורו על משכבותם ועל נשמתן הוא אומר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים על גופן של רשעים הוא אומר (ה) אין שלום ה' לרשעים ועל נשמתן הוא אומר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע תניא ר' אליעזר אומר נשמתן של צדיקים גנוזות תחת כסא הכבוד שנאמר והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים ושל רשעים (ז) זוממות והולכות (ז) ומלאך אחד עומד בסוף העולם ומלאך אחר עומד בסוף העולם ומקלעין נשמתן זה לזה [שנא] ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע א"ל רבה לר"ג של בינונים מאי א"ל (י) איכא (י) שכיבנא לא אמרי לבו האי מילתא הכי אמר שמואל אלו ואלו לדומה נמסרין הללו יש להן מנוח הללו אין להן מנוח אמר (ליה) רב מרי עתידים צדיקים דהו עפרא דכתיב וישוב העפר על הארץ כשהיה הנהו קפולאי דהו קפלי בארעא דרב נחמן (י) נחר בהו רב אחאי בר יאשיה אתו ואמרו ליה לרב נחמן נחר בן גברא אתא ואמר ליה מאן גיהו מר אמר ליה אנא אחאי בר יאשיה א"ל ולאו אמר רב מרי עתידי צדיקי דהו עפרא א"ל ומני מרי דלא ידענא ליה א"ל והא קרא כתיב וישוב העפר על הארץ כשהיה אמר ליה דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי דכתיב ורקב עצמות קנאה (כ) כל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיעים כל שאין לו קנאה בלבו אין עצמותיו מרקיעים גששיה חזייה דאית ביה מששא אמר ליה ליקום מר לגוויה דביתא אמר ליה גלית אדעתך דאפילו נביאי לא קרית דכתיב וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם א"ל והכתיב כי עפר אתה ואל עפר תשוב א"ל ההוא שעה אחת קודם תחיית המתים א"ל ההוא צדוקי לר' אבהו אמריתו נשמתן של צדיקים גנוזות תחת כסא הכבוד אובא טמיא היבא אסקיה לשמואל (כ) בנגידא א"ל התם בתוך שנים עשר חדש הוה דתניא כל י"ב חדש גופו קיים ונשמתו עולה ויורדת לאחר י"ב חדש הגוף בטל ונשמתו

- א) [ספסוף לב: יומא סו: סנהדרין ל: מנחות מה. ק.].
- ב) ז"ל את ה' אלהיך על כ"ו. א) זוממת והולכת שנאמר ואת נפש כ"י פי דדיין מולא אמרה יקלענה בכף הקלע ואמר בתוך כף הקלע משמע שהיא חפזיה וצושה בתוך כף הקלע ואינה יוצאת ממנו ומלאך ממלאכי צהלה מקלע אותה רצועה לכאן ולכאן וכו' לשון זוממות, ד) גי' ש"ל לא משמע כן מפי רש"י שפי' שכן חפזין ולגי' זו אינן חפזי' ואולי מלא גי' מו' אצל גי' רש"י אינו כן מ"מ, ה) [ע"ז נ"ה, ו] ופי' פירושו צדוקי ויטין סח. ד"ה נח"ל את קבירותים וצבעותי אסכס מחבדותים עמי ויבא ע"י, ו) וזה כיון פירש' ד"ה צפסחי צעלותי עד שיעלנו וכו', ח) עשין עך ננגידא פי' כסירי, ט) ע"ל: עפר, י) [אהלות פ"יו מ"ג, ט] דהא רש"י צבטמ נט. ד"ה אונא, ז) [נצמט' שמחות פ"ד הל' יבא ע"ש, ט] [דף נ"א, ט] ופי' מוספות צבטמ יט: ד"ה מדלגין ומוסי' טובה כב. ד"ה ואל ומוסי' מוכות ד: ד"ה עד ומוסי' סנהדרין מן: ד"ה משפסום,

הגהות הב"ח

- א) גבי' ארכא צבינא. כ"ב כלומר יבא צבינא: (ב) רש"י ד"ה נחר צבו עבר בהו רבי אחאי: (ג) ד"ה ליקוס מר לגוויה דביתא יבא: (ד) רוב' ד"ה עד שפסום וכו' מרבין גולל ודופק דמטמא: (ה) בא"ה שנותנין אחת לראשו. כ"ב פי' לנאשו ולרגליו של גולל וכן הוא בתוספות פ"ק דכתובות דף ד' ופי' בפרק מי שמתו דף יט: (ו) בא"ה צרוז ארונוט שלהם מלא טפח:

גליון הש"ס

גבי' על גופן של רשעים הוא אובר אין שלום אבר אחיהו פי'ל: שם כל מי שיש לו קנאה בלבו. ע"י כ"ב דף ח ע"א מוס' ד"ה צענה:

רבינו הגנאל

בשייה שם ידו עליו מלשון נגששה.

כדתנן התם צנוזר' (ט) וכהן מוזהר' ואם הצרייתא צהש"ס הוה פריך עלה ומשצב לה כדאשכחין צכמה דוכתיב דמשצב להו ואפילו היא מתרצתא אכתי היאך מדלגין הלא מחמת המת היו מיטמאים והגולל ודופק לא היו מוולגין' ומה שהציא ראייה מעירובין יש דוחין דלע"פ שאין רגילות לעשות כסוי ארון מצעלי חיים כמה דצרים אשכחן דלא שכימי ומיירי צבו הש"ס להראות לנו דתין ודרוש וקבל שכר כדלמרי' צצהמה המקשה (חולין דף ע"ג) צלעמו חולדה והוציאתו והניסמנו והקיאתו וילא מאליו מהו הדציק שני רחמים וילא מהו וככנס לזה מהו ואף על פי שזה לא יהיה לעולם ועוד מקשינן לפירוש ר"מ מדתני צהדיא צתוספתא להללות בפרק אמר רבי יהודה שתי אצנים גדולות שעשאן גולל לקבר המאהיל על גבי שנייה טהור מפני שיש לטומאה דרך שתלא ומה דרך שתלא שייך לפירוש ר"מ וצערוך פירש צענין אחר צערך גלל וכפירשו יתכן מה צתוספתא' : ונשמחו

א) גי'א טילא וכן לקמן,
ב) גיל רבתי וכו' כדכ"ד
וה"ש"א, ג) נספחים ג.
ד) נאבות פ"ב מ"ו,
ה) נעיל פ"ג, ו) ויבמות
ק"ג, ז) נש אילת אלעזר,
ח) נדבכים ט"ז,

תורה אור השלם

1 ואזניך תשמענה דבר
מאחריו לאמר זה הדרך
לבו בו כי תאמנו ובי
תשמאלה: ישעיהו ל כא
2 גם מנבה ד"א וחתמתים
בדרך ונאץ השקד
והסבל הקובץ והפר
האבינה כי הלק האדם
אל בית עולמו וסבבו
בשוק הספדים:

קהלת יב ה
3 בכל עת ידיו בדרך
לבנים ושמע על ראשו אל
קחלת ט ח
4 לכן פה אמר אדני
אלהים הנה עבדי יאכלו
ואתם תרעבו הנה עבדי
ישתו ואתם תצמאו הנה
עבדי ישקחו ואתם
תבישו ישעיהו סה יג
5 הנה עבדי ירצו משוב לב
ואתם תצעקו מפאב לב
ומשקר רוח תפיליה:
ישעיהו סה יד

הגהות הב"ח

א) נב' טא' לבן ס' אמר:
ב) רש"י ד"ה דטו וכו':
ג) פומבדיתא: א) ד"ה
זונן וכו' לבו בו מלמדי:
ד) ד"ה וי"ש שמעו וכו'
ימות שישבו בתשובה:
ה) במשנה מן שהמשך לו
בדרך: ו) רש"י ד"ה מי
שהמשך לו נתן:

גליון הש"ס

נכרא בני גיליא אמרי
עשה דברים לפני מלתך.
מסקת שמות פ"ג ה"ו:

מוסף רש"י

נתון כיסו לנכרי. ולא
יעלגלו שמות פחות מארבע
אמות (ע"פ ר"י).

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

קנג.

עין משפט
נר מצווה

נא א מ"י פ"ו מהלכות
תשובה הלכה ג:
א ב מ"י פ"ו מהלכות שבת
הלכה כג סמג לאין סה
טו"ש"ע א"ח ס' רסו סע"ף
א וספ"ק ח וס'טן שנט סע"ף
ה:
ב ג מ"י פ"ב שם הלכה ו
סמג שם טו"ש"ע א"ח
ס' רסו סע"ף ג:
ג ד מ"י פ"ב שם הל'
י סמג שם טו"ש"ע שם
סע"ף ט:
ד ה מ"י פ"ו שם הלכה כג
סמג שם:
ה ו ז מ"י שם א"כ שם
הלכה ו סמג שם טו"ש"ע
שם סע"ף א:
ח ט מ"י פ"ב שם הלכה
ו סמג שם טו"ש"ע שם
סע"ף א:
י ט מ"י שם הלכה ו טו"ש"ע
שם סע"ף ג:
יח י מ"י שם טו"ש"ע שם
סע"ף ד:
כ ל מ"י שם טו"ש"ע שם
סע"ף ה:

רבינו חננאל

איה בן עולם הבא כל
שיעור רבותיו נוחה הימנו.
כך שמענת דאן מעמיד
הדרן עלך שואל אדם
פ"ק עשרים וארבע
מי שהחשיך בדרך נותן
כיסו לנכרי וכו'. ואוקימנא
למתניתין דאין מעמיד
עצמו על ממונו, והתירו
לו לתת כיסו לנכרי בשביל
שלא ישאנו הוא בעצמו.
ובא רבא ודקיק ואמר דוקא
כיסו אבל מציאה דלא אתאי
לידיה לא התירו לו לתתו
לנכרי. ובמציאה דאתאי
לידיה ליישנא בחרה עלתה
בתיקו, וכל תיקו דאיסורא
לחומרא, והילכתא כרבא
דאוקמא (לידיה) [למתני']
בכיסו ממש. אין עמו נכרי
מניחו על חמור. דייקתן
מינה בעת שמצויין ביחד
נכרי וחמור לנכרי יהיב
ליה מפני שאינו מצווה
על שביחתו של נכרי,
וכן לא התירו לו לתת
כיסו על החמור שהוא
מצווה על שביחתו אלא אם
אין שם נכרי אלא חמור.
וישראל חרש או שוטה
או קטן אינו נותן כיסו
לאחד מהן אלא נותן כיסו
על החמור. ולעולם לנרוע
שבהן נותן, כגון חרש
שוטה לשוטה נותן, שוטה
וקטן לשוטה נותן, והשוטה
גרוע בבני אדם שאין
הפרש בין אדם לבהמה
אלא הרעת והתבונה וזה
כיון שאין לו דעת כבהמה
חשיב. בזמן שאין עמו
נכרי ולא חמור אלא חרש
וקטן לאיזה מהן יתן כיסו,

אם צן עו"כ הוא. שאם כשר היה הכל צוכין עליו ומורדין דמעוט
ומספרים שצחו: אחים בהספידא דהתם קאימנא. צענת מיתמי
התאמן בהספד שלי שיתחממו ויכמרו רחמי העומדים ויבכו:
דהתם קאימנא. צענת הספד ואשמע איך תחמם אלמלא אינטריך
לרצ לאזהוריה ההספדא. וכיון לרצ
גברא רצה וכן העולם גבא למה
ליה לאזהוריה הא אמר מהספידו
ניכר: הא דמחממן ליה. להספידא:
ואחים כו'. לעולם חמומי צעי שאין
צני אדם נכמרים כל כך על זקן
ומיאו לאדם חסיד כי מחממו
בהספידא מחממי וצכו כולוה ולמי
שאינו חסיד כל כך מחממו ליה ולא
מחממו: דסנו ליה נווהו פומבדיתאי.
משום דמוכח להו צמילי דשמאי א) ובני
פומבדיתאי רמאין הן כדלמרינן
בשמיטת חולין (חולין קמ). פומבדיתאי
לויך שני אוספידן: ואזניך שמענה
דבר מאחריו לאמר זה הדרך לנו
א) צה. מאחרי מטתך כשמתות תשמע
כשיאמרו זה הדרך שהלך צה זה לנו
צה מובטח שהוא צן העו"כ: צ נוחה
הימנו. דעתם נוחה עליהם ממה
שזושטנין עליו ורואין צו: עשה
דברים. שיאמרו לפני מטתך בהספדך:
לאחר מנוסך. היא היא אללא שגגליב
היו הספדנין לפני המטה וזיהודה
לאחר המטה: וכו"ש. שמפני שאינו
יודע איזה יום ימות א) וטובה תשובה
יום אחד לפני מיתתו נמנא כל ימיו
בתשובה יהיו: בגדיך לבנים. נשמך
טהורה ונקיה: גלוס חסר צים
המלך. צממיה. הכל מוכן שזמא
יבחינו לצב פתאום ואנו צריכין
ליכנס לסעודה מקושטין: גלוס יש
סעודה צלא טורח. עדיין יטרכו
לטרוח לצרכי סעודה של צית המלך
ויש לנו שהות הרבה להתקשט:
יעמדו ויראו. ואף לעו"כ צדיקים
יושדים ואוכלים ורשעים עומדים
ורואים: ר"מ אומר. אין עומדין
ורואין שא"כ הם היו נראים מן
הקדושים ולשמע שכן דרך המשמרים
עומדים ואין כאן צושה: זה לצי"ט.
שמונצן הצגד: אלו ספילין. שהם
שם משמן טוב דכתיב וראו כל עמי
הארץ כי שם וגו' ותנא ר"א הגדול אומר
אלו תפילין שצראש (ברכות דף א):

ונשמנתו עולה ושוב אינה יורדת. אף על פי כן כשהיא רואה
היא יורדת כי ההיא דלעיל דרצי אחי צר יאשיה
וכשהיא מעשה דר' צנאה דחזקת הצמים (צ"צ דף נח. וס) דהוה
מציין מערתא כי מטא למערתא דאצרהס אצינו אשכחיה לאליעזר עבד
אצרהס דקאי אצנא אמר ליה מאי
קא עביד אצרהס כו' אמר ליה ניעול
וניתי כו' א"ע"פ שגשמתו היתה גזוה
מתחת כסא הכבוד. מ"ר:
הדרן עלך שואל

ב"י שהחשיך בו' חרש שוטה וקמן.
א"ע"ג לאמר לעיל צפרק כל
כמצי (דף קכא). גצי קטן שצא
לצבות דקטן העושה לעצמו אסור
מיהו הכא לא מיידי כגון דעביד הקטן
עקירה והנחה אללא כדלמרינן לקמן
וגצי חמור כשהיא מהלכת מניחו עליה
וכשהיא עומדת נוטל הימנה. מ"ר:
כי
רבינו חננאל
איה בן עולם הבא כל
שיעור רבותיו נוחה הימנו.
כך שמענת דאן מעמיד
הדרן עלך שואל אדם
פ"ק עשרים וארבע
מי שהחשיך בדרך נותן
כיסו לנכרי וכו'. ואוקימנא
למתניתין דאין מעמיד
עצמו על ממונו, והתירו
לו לתת כיסו לנכרי בשביל
שלא ישאנו הוא בעצמו.
ובא רבא ודקיק ואמר דוקא
כיסו אבל מציאה דלא אתאי
לידיה לא התירו לו לתתו
לנכרי. ובמציאה דאתאי
לידיה ליישנא בחרה עלתה
בתיקו, וכל תיקו דאיסורא
לחומרא, והילכתא כרבא
דאוקמא (לידיה) [למתני']
בכיסו ממש. אין עמו נכרי
מניחו על חמור. דייקתן
מינה בעת שמצויין ביחד
נכרי וחמור לנכרי יהיב
ליה מפני שאינו מצווה
על שביחתו של נכרי,
וכן לא התירו לו לתת
כיסו על החמור שהוא
מצווה על שביחתו אלא אם
אין שם נכרי אלא חמור.
וישראל חרש או שוטה
או קטן אינו נותן כיסו
לאחד מהן אלא נותן כיסו
על החמור. ולעולם לנרוע
שבהן נותן, כגון חרש
שוטה לשוטה נותן, שוטה
וקטן לשוטה נותן, והשוטה
גרוע בבני אדם שאין
הפרש בין אדם לבהמה
אלא הרעת והתבונה וזה
כיון שאין לו דעת כבהמה
חשיב. בזמן שאין עמו
נכרי ולא חמור אלא חרש
וקטן לאיזה מהן יתן כיסו,

ב"י שהחשיך בו' חרש שוטה וקמן.
א"ע"ג לאמר לעיל צפרק כל
כמצי (דף קכא). גצי קטן שצא
לצבות דקטן העושה לעצמו אסור
מיהו הכא לא מיידי כגון דעביד הקטן
עקירה והנחה אללא כדלמרינן לקמן
וגצי חמור כשהיא מהלכת מניחו עליה
וכשהיא עומדת נוטל הימנה. מ"ר:
כי
הדרן עלך שואל

ב"י שהחשיך בו' חרש שוטה וקמן.
א"ע"ג לאמר לעיל צפרק כל
כמצי (דף קכא). גצי קטן שצא
לצבות דקטן העושה לעצמו אסור
מיהו הכא לא מיידי כגון דעביד הקטן
עקירה והנחה אללא כדלמרינן לקמן
וגצי חמור כשהיא מהלכת מניחו עליה
וכשהיא עומדת נוטל הימנה. מ"ר:
כי

